

EDİRNE İLİ UZUNKÖPRÜ İLÇESİ YENİKÖY BELDESİ BAĞCILIK YAPISININ İNCELENMESİ

İlknur KORKUTAL¹, Elman BAHAR, Hasan Ali ERKAN

¹ Namık Kemal Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, TEKİRDAĞ
e-mail: ikorkutal@nku.edu.tr

Alınış: 06 Nisan 2009

Kabul Ediliş: 17 Ağustos 2009

Özet: Bu araştırma 41° 20' 40. 05'' kuzey enlemi ile 26° 46' 11. 76'' doğu boylamı arasında yer alan Yeniköy beldesinde bağcılık yapısının belirlenmesi amacıyla üreticilerle anket yolu ile elde edilen birincil verilere dayanmaktadır. Araştırma sonucunda bağ parsellerinin genellikle 10 dekardan küçük olduğu, bağların oldukça genç ve tek parselden oluştuğu ayrıca 6-10 yıl önce toplu bir şekilde bağ dikiminin gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bağını kurmadan önce toprak analizi yaptıran bağcı oranı yüksek görünmektedir. Yeniköy beldesinde bağcılar yoğun olarak Merlot (%44.62) ve Cabernet Sauvignon (%36.07) çeşitlerini yetiştirmektedir. Üzümlerini şaraplık olarak değerlendiren bağcı oranı %30' dur. Ayrıca hasat edilen üzümlerden sırasıyla pekmez, şıra ve hardsaliye yapılmaktadır. Bağ kurmada en çok aşılı-köklü asma fidanı kullanılmakta olup, fidan fiyatları da pahalı bulunmaktadır. Dikimde sıra arasının genellikle 3m, sıra üzerinin de 1-1.5m aralığında olduğu belirlenmiştir. Bağcıların bağlarında %82.5 oranla Kordon Royat Terbiye Şekli kullanılmakta oldukları ve yöre bağcılığında yeniliklerin takip edildiği ve yeni bağların modern yöntemlerle tesis edildiğini göstermektedir. Bağda uygulanan kültürel işlemlerden toprak işleme ve yabancı ot mücadelesi tamamen mekanizasyondan faydalanılarak yapılmaktadır. Yeniköy beldesi bağlarında en çok Külleme ve Mildiyö hastalıkları, bağ uyuzu ile dürmece zararlıları ve ayrık otu görülmektedir. Şaraplık üzüm verimi ortalama 600kg/da olup, şaraplık üzüm yetiştiren üreticiler verimden çok kaliteye önem vermektedirler.

Anahtar Kelimeler: Edirne, Uzunköprü, Yeniköy, Bağcılık.

A Research on Viticultural Structure of Edirne Province Uzunköprü Town Yeniköy Area

Abstract: This research was carried on Yeniköy area which is located latitude 41°20'40.05'' N and longitude 26°46'11.76'' E; determination to primary survey viticultural structure. In conclusion, vineyard plots were generally minor for 10da, vineyard were quite young and they were consist of single plot, also collective planting of grapevines were 6-10 years ago being understood. Before planting of grapevine the big proportion of grape growers were made soil analyses. In Yeniköy area, grape growers were cultivated Merlot (44.62%) and Cabernet Sauvignon (36.07%) cultivars intensively. The ratio of grape growers were 30% which were evaluated their grapes for making wine. Also they were respectively made grape molasses, grape juice and grape juice flavored with mustard. Grafted-rooted grapevine sapling were densely used and they strike out of that sapling price were expensive. It was determined that, inter row was 3m, upper row was 1-1.5m used planting of grapevine in generally. Grape growers were used 82.5% Cordon Royat Trellising System however they were pursue innovations in viticulture and planting their vineyards in advanced methods respectively. They use mechanization in vineyards (plowing soil, control of weed). Oidium and powdery mildew disease, vineyard itchy and leaf-rolling tortrix, couch-grass were seen in Yeniköy area. Wine grape yield was average 600kg/da, it is clearly that the grape growers were consider to quality than yield.

Keywords: Edirne, Uzunköprü, Yeniköy, Viticulture.

GİRİŞ

Edirne ili Marmara Bölgesi'nin Trakya kısmında yer almakta ve 6098km²lik yüz ölçüme sahip bulunmaktadır. İl, 8 ilçe ve kendisine bağlı 284 köyden oluşmakta ve topraklarının %80'i tarıma elverişli olup, toplam 388717,48ha tarımsal araziye sahiptir. Tarım arazisinin %0.83'ü meyve-bağ arazisinden oluşmaktadır.

Edirne ili ve ilçelerinde toplam bağ alanı 22815da olup, bunun 13856da'ı sofralık ve 8959da'ı şaraplık üzüm çeşitlerinden oluşmaktadır. İle bağlı Uzunköprü ilçesi ilin toplam bağ alanının yarından fazlasına (12300da) sahip bulunmaktadır. Bunun da alan olarak sofralık ve şaraplık dağılımı sırasıyla 5870da ve 6500da' dır.

Uzunköprü ilçesinde yoğun bağcılık yapılan; Kırcaali beldesinde 629,319da, Yeniköy beldesinde ise 822,483da alanda şaraplık üzüm çeşitleri yetiştirilmektedir. Kırcaali beldesinde 97, Yeniköy beldesinde ise 69 adet şaraplık üzüm yetiştiren bağ işletmesi bulunmaktadır.

Coğrafi konum olarak, Yeniköy beldesi 41° 20' 40. 05'' kuzey enlemi ile 26° 46' 11. 76'' doğu boylamı arasındadır. Yeniköy, Uzunköprü'nün bağ varlığı bakımından önde gelen beldelerinden biri olup, bağcılık açısından uygun toprak yapısına sahiptir (Özen ve ark., 1993). Aynı zamanda beldede özel bir firmaya ait şarap fabrikası bulunmaktadır (Anonim, 2009c).

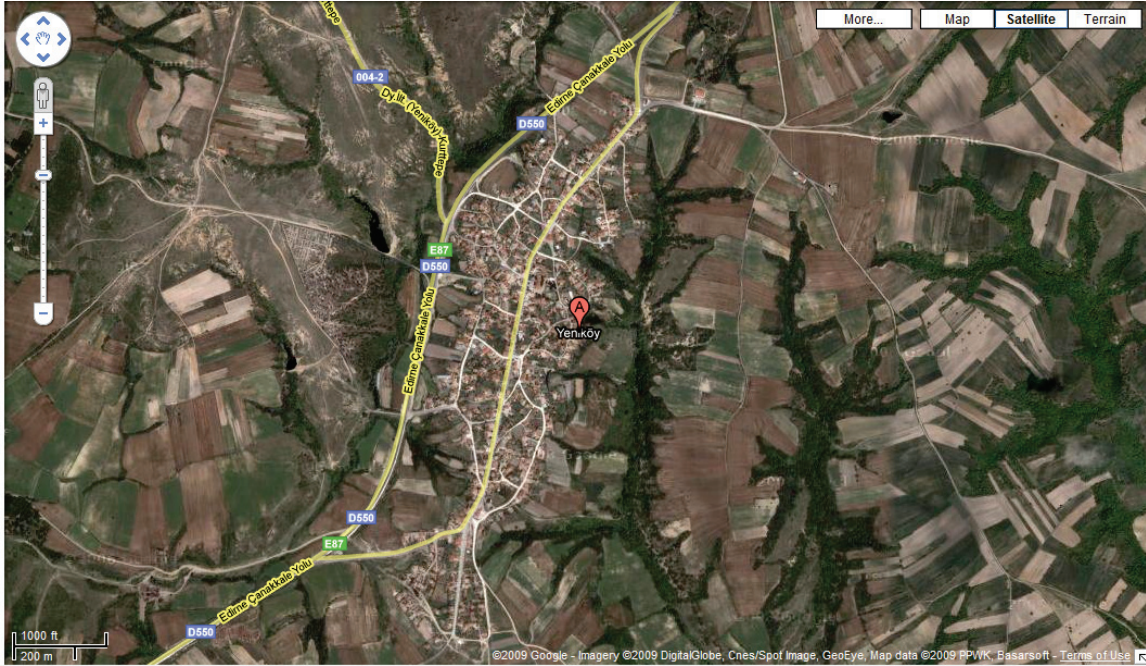
Yeniköy beldesi bağcılığı ile ilgili 1965 yılında yazılmış bir kaynakta topraklarının bağcılığa elverişli olduğu ve bağcılığın günden güne geliştiği, bağ kurmak için Amerikan asma anacı kullanıldığı ve yerli şarabının çok ünlü olduğu belirtilmiştir (Anonim, 2009e).

Tarihsel olarak da bir bağcılık geçmişine sahip olan Yeniköy bağcılığının konu olarak incelenmesindeki amaç; bağcılık açısından uygun özelliklere sahip olan Edirne ili Uzunköprü ilçesi Yeniköy beldesinin bağcılık yapısını irdelemektir.

Materyal ve Yöntem

Materyal

Araştırma materyali Edirne ili, Uzunköprü ilçesi, Yeniköy beldesinde bağcılık yapan üreticilerle anket yolu ile elde edilen birincil verilere dayanmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1. Yeniköy beldesinin uydu görüntüsü (Google Earth, 2009).

Yöntem

Araştırmaya konu olan Yeniköy beldesinde yaşayan ve bağcılıkla uğraşan 95 bağcı saptanmıştır. Bu bağcılardan 40 bağcı ile anket yapılmıştır. Anket kapsamında yörenin bağcılık yapısını belirlemek amacıyla 42 anket sorusu hazırlanmıştır. Bu sorular tek tek sorulmuş ve verilen yanıtlar aynı anda soru-yanıt şeklinde kaydedilmiştir. Ankete katılan bağcılar rastlantısal olarak seçilmiştir.

Sonlu popülasyonda oranlar yardımıyla örnek hacmi belirleme yöntemine göre yapılmıştır. Bu yöntemle %90 güven katsayısı ve %10 hata payı ile örnek hacmi belirlenmiştir (Miran, 2002).

$$n = \frac{N \cdot p \cdot q}{(N-1) (z_{\alpha/2} / d)^2 + p \cdot q}$$

$$n = 95 \times 0.5 \times 0.5 / (95-1) (1.645/0.10)^2 + 0.5 \times 0.5 = 39.75$$

Ayrıca konu ile ilgili yapılmış olan diğer çalışmalardan ve diğer kurumlardan derlenen ikincil istatistiksel verilerden de yararlanılmıştır.

Sonuçlar

Beldede ankete katılan 40 bağcının 29' u Çiftçi Kayıt Sitemine kayıtlıdır (%72.5), kayıtlı olmayan bağcı sayısı 11 olup, oranı %27.5'tir.

Araştırmada bağcılarının durumlarını belirlemek için öncelikle; bağ parsel büyüklükleri, bağlarının yaşı, bağın parçalılık durumu, bağ kuran kişi, aileden kalan bağ varlığı olup olmadığı sorulmuştur.

Tablo 1. Bağ parsel büyüklükleri ve oranları.

Üreticilerin bağ varlığı	İşletme sayısı	Oranı (%)
1-4da	15	37,50
5-9da	12	30,00
10-14da	6	15,00
15-19da	3	7,50
>20da	4	10,00
Toplam	40	100,00

Ankete katılan bağcılarının bağ parsel büyüklüklerine bakıldığında 10 dekardan küçük bağa sahip olanların oranının %67.5 olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). En yaşlı bağ grubunun 21 yaşından büyük ve %15'lik paya sahip olduğu görülmektedir. Böylece eski bağların söküldüğü ve daha sonraki yıllarda sökülen bağların yerine sistemli ve kademeli bir şekilde bağ dikimi gerçekleşmediği, ancak 6-10 yıl önce toplu bir şekilde bağ dikiminin gerçekleştiği ve %65' lik payla küçümsenmeyecek bir yeri olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2).

Tablo 2. Bağların yaşları ve oranları

Yaş aralığı	Kişi sayısı	Oranı (%)
0-5	3	7,50
6-10	26	65,00
11-15	3	7,50
16-20	2	5,00
>21	6	15,00
Toplam	40	100,0

Mevcut bağ parsellerinin parçalılık durumuna bakıldığında büyük çoğunluğun (%80) tek parçadan oluştuğu (Tablo 3), kısacası bağcılarının bir parsel bağ tesis edip ikinci bir parsel tesis etmeye gereksinim duymadığı saptanmıştır.

Tablo 3. Bağın parçalılık durumu ve oranları

Parçalılık durumu	Kişi sayısı	Oranı (%)
Tek parça	32	80,00
İki parça (2)	8	20,00
Toplam	40	100,00

Bağcılar; kendilerine ailelerinden kalan bağ olmadığını ve yeni bağlarını kendilerinin kurduğunu (%100), herhangi bir kişi, kurum veya kuruluşan bağ kurma konusunda yardım almadıklarını belirtmişlerdir.

Dikimden önce, bağ kuracak oldukları yerde 25 kişinin (%62.5) toprak analizi yaptırdığı, 15 kişinin ise (%37.5) toprak analizi yaptırmadığı belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Toprak analiz durumu ve oranları

Dikim öncesi toprak analiz durumu	Sayı	Oran (%)
-----------------------------------	------	----------

Evet (yaptırdım)	25	62,50
Hayır (yaptırmadım)	15	37,50
Toplam	40	100,00

Tesis aşamasında, aşılı köklü asma fidanı ile bağını kurmayı tercih eden bağcı sayısı oranı %57.5'tir. Bağcıların yarısından fazlasının bağ kurmak için aşılı-köklü asma fidanı tercih ettiği ve ikinci sırada yerli çelik (%22.5) kullandıkları görülmüştür (Tablo 5).

Devlet desteği ile aşılı-köklü asma fidanı temin eden bağcılarının oranı (%82.14) oldukça yüksektir ancak yerli çelik ile (%22.5) bağ kuran kişiler de vardır. Yalnızca aşısız köklü Amerikan asma anacı ile bağ kuran 2 bağcı, yalnızca Amerikan asma çeliği kullanan 1 bağcı vardır ve çelikleri kendi anaçlığından temin ettiği için bu fidan tipini kullandığını belirtmiş olup, 1 bağcı tüplü fidanı aşılı-köklü asma fidanı ile aynı fiyattan satın alması nedeniyle sadece tüplü fidan ile bağ kurmayı tercih ettiğini söylemiştir.

Tablo 5. Bağ kurarken kullanılan fidan tiplerinin dağılımı

Bağ kurmak için kullanılan fidan tipi	Bağcı sayısı	Oran (%)
Aşılı köklü asma fidanı	23	57,50
Aşısız köklü Amerikan asma anacı	1	2,50
Amerikan asma anacı	0	0
Tüplü asma anacı	0	0
Yerli çelik	9	22,50
Aşılı köklü asma fidanı ve Aşısız köklü Amerikan asma anacı	1	2,50
Aşılı köklü asma fidanı ve Yerli çelik	4	10,00
Amerikan asma anacı ve Yerli çelik	1	2,50
Tüplü asma anacı ve Yerli çelik	1	2,50
Toplam	40	100,00

Aşısız Amerikan asma anacı ile (köklü+köksüz) bağ kuran (6 bağcı) aşıda kullandıkları, kalemleri çevredeki bağcılardan aldığını ve dolayısıyla kalemlerin sertifikalı olmadıklarını ortaya koymaktadır. Tüm bağcılar; yarma aşı ve bu aşığı kendilerinin %57.14 yaptıklarını ifade etmişlerdir. Belde bağcılarının %90.62 oranında 1003P anacını kullandıkları belirlenmiştir.

Ankete katılan 40 bağcıdan 32'si bölgede üretilen aşılı köklü asma fidanının gereksinimlerini karşıladığını, 8'i ise karşılamadığını ifade etmiştir (Tablo 6).

Tablo 6. Bölgede üretilen aşılı köklü asma fidan gereksinimi karşılama durumu

Bölgemizde üretilen aşılı köklü asma fidanı gereksiniminizi karşılıyor mu?	Sayı	Oran(%)
Evet	32	80,00
Hayır	8	20,00
Toplam	40	100,00

Bağda boş yerleri (tutmayan, zarar gören, vb.) yeni fidan dikerek tamamladığını belirten bağcı sayısı 24'tür. Tablo 7'de görüldüğü üzere daldırma yöntemi kullanarak boş yerlerde tamamlama yaptığını belirten 13 kişi ve diğer şekillerde (çelik dikerek) tamamlayan 3 kişi vardır.

Tablo 7. Bağdaki boş yerleri tamamlama yöntemi ve oranları

Bağda eksik fidan olduğunda ne yapıyorsunuz?	Sayı	Oran(%)
Daldırma ile	13	32,50
Yeni fidan dikerek	24	60,00
Tüplü fidan	0	0
Diğer	3	7,50
Toplam	40	100,00

Bağcılara fidanları hangi kaynaktan satın aldıkları (yurt içi veya yurt dışı firmaları) sorulmuş, tümü yurt içi firmaları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ancak, bağcılardan %60'ı aşılı köklü asma fidan fiyatını pahalı bulduğunu, %40' ı ise fiyatı normal bulduklarını belirtmişlerdir. Aşılı köklü asma fidan fiyatını ucuz bulan bağcı yoktur (Tablo 8).

Tablo 8. Aşılı köklü asma fidanlarının fiyat değerlendirmesi ve oranı

Aşılı köklü asma fidan fiyatları	Sayı	Oran (%)
----------------------------------	------	----------

Ucuz	0	0
Normal	16	40,00
Pahalı	24	60,00
Toplam	40	100,00

Bağların dikim aralık-mesafelerinin çok değişkenlik gösterdiği ve 3m X 1.25m ve 3.25m X 1.50m' nin en çok uygulanan aralıklar olduğu saptanmıştır (Tablo 9).

Tablo 9. Bağların dikim aralık ve mesafeleri ile bunların oransal dağılımı

Bağların dikim aralık ve mesafeleri	Sayı	Oran(%)
3,25m X 1,25m	4	10,00
3,00m X 1,25m	6	15,00
3,00m-1,50m	4	10,00
3,30m-1,25m	2	5,00
3,00m-1,20m	1	2,50
3,10m-1,30m	1	2,50
3,25m-1,00m	2	5,00
3,00m-1,30m	1	2,50
3,10m-1,20m	2	5,00
3,10m-1,50m	1	2,50
3,10m-1,25m	2	5,00
3,00m-1,00m	4	10,00
3,25m-1,50m	6	15,00
2,50m-1,25m	1	2,50
3,25m-1,20m	1	2,50
3,20mx1,25m	1	2,50
3,25m-1,30m	1	2,50
Toplam	40	100,00

40 bağcıdan 33'ü bağlarına Kordon Royat (%82.5), 7'si de Goble Terbiye Şekli (%17.5) verdiğini söylemiştir. Diğer terbiye şekillerinin ankete katılan bağcılar tarafından uygulanmadığı belirlenmiştir (Tablo 10).

Tablo 10. Bağlarda kullanılan terbiye sistemleri ve oranları

Terbiye sistemleri	Sayı	Oran(%)
Tek Kollu Guyot	0	0
Çift Kollu Guyot	0	0
Kordon Royat	33	82,50
Goble	7	17,50
Diğer	0	0
Toplam	40	100,00

24 bağcı (%60) bağındaki kültürel işlemleri kendisinin yaptığını belirtmiştir. Tablo 11' de görüldüğü gibi bağcılarının toprak işleme ve yabancı ot mücadelesinde mekanizasyondan %100; ilaçlama ve gübrelemede yine yüksek bir oranda (%95) yararlandıkları saptanmıştır.

Tablo 11. Mekanizasyondan yararlanılarak yapılan işler ve oranları

Hangi aşamalarda mekanizasyondan yararlanıyorsunuz?	Sayı	Oran(%)
Toprak işleme	40	100,00
Yabancı ot mücadelesi	40	100,00
İlaçlama	38	95,00
Gübreleme	38	95,00
Sulama	0	0

Yapılan toprak işleme sayısı en az 1-3 arasında olmuştur. Bağını sulayan bağcı bulunmamaktadır. Gübreleme (%95 oranında) yaklaşık tüm bağcılar tarafından yapılan kültürel işlemler arasında yer almıştır. Bağda kullanılan gübre tipleri Tablo 12' de verilmiş olup, tek başına kimyasal gübre uygulaması oranı %18.42 olmuştur. Bağcılarının tek tip gübre kullanmayı tercih etmedikleri ve yalnızca 3 bağcının hiç kimyasal gübre kullanmadığı saptanmıştır.

Tablo 12. Kullanılan gübreler ve oranları

Hangi tip gübre kullanıyorsunuz	Sayı	Oran (%)
Çiftlik gübresi	1	2,63
Yeşil gübre	0	0
Kimyasal gübre	7	18,42
Yaprak gübresi	0	0
Organik gübre	0	0
Kimyasal gübre ve yaprak gübresi	8	21,05
Çiftlik gübresi, kimyasal gübre ve yaprak gübresi	10	26,31
Çiftlik gübresi ve kimyasal gübresi	10	26,31
Çiftlik gübresi, kimyasal gübre, yaprak gübresi ve organik gübre	2	5,26
Toplam	38	100,00

Bağda görülen hastalıklar arasında tek başına Külleme (*Uncinula necator*) görülen bağcı oranı %47.5' tir. Külleme (*Uncinula necator*) ile birlikte Mildiyö (*Plasmopara viticola*) görülen bağcı oranının da %25 olduğu görülmüştür (Tablo 13).

Tablo 13. Bağlarda görülen hastalıklar ve görülme oranları

Bağınızda görülen hastalıklar nelerdir?	Sayı	Oran (%)
Külleme (<i>Uncinula necator</i>)	19	47,50
Mildiyö (<i>Plasmopara viticola</i>)	2	5,00
Ölököl (<i>Phomopsis viticola</i> Sacc.)	0	0
Külleme (<i>Uncinula necator</i>) + Mildiyö (<i>Plasmopara viticola</i>) ve Ölököl (<i>Phomopsis viticola</i> Sacc.)	1	2,50
Külleme (<i>Uncinula necator</i>) ve Ölököl (<i>Phomopsis viticola</i> Sacc.)	2	5,00
Külleme (<i>Uncinula necator</i>) ve Mildiyö (<i>Plasmopara viticola</i>)	10	25,00
Hastalık gözükmeyen	6	15,00
Toplam	40	100,00

Bağ uyuzu (*Eriophyes vitis* Nal.) ile dürmecenin (*Sparganothis pilleriana*) birlikte görüldüğü bağ oranı %35'tir, bunu %30'luk oranla dürmece (*Sparganothis pilleriana*) ile birlikte haziran böceği (*Polyphylla fullo* L.) takip etmiştir (Tablo 14).

Yeniköy bağlarında en çok rastlanan yabancı ot %57.5 oranı ile ayırık otu (*Agropyrum repens*) olmuş, bunu pıtrak otu (*Xanthium strumarium* L.) ile birlikte köygöçüren otu (*Cirsium arvense*) izlemiştir (Tablo 15).

Tablo 14. Bağlarda görülen zararlılar ve görülme oranları

Bağda görülen zararlılar	Sayı	Oran (%)
Bağ uyuzu (<i>Eriophyes vitis</i> Nal.)	2	5,00
Salkım güvesi (<i>Lobesia botrana</i> .)	0	0
Maymuncuk (<i>Otiorynchus spp.</i>)	0	0
Haziran böceği (<i>Polyphylla fullo</i> L.)	0	0
Göz kurdu (<i>Theresimima ampelophaga</i>)	0	0
Dürmece (<i>Sparganothis pilleriana</i>)	4	10,00
Bağ uyuzu (<i>Eriophyes vitis</i> Nal) ve dürmece (<i>Sparganothis pilleriana</i>)	14	35,00
Bağ uyuzu (<i>Eriophyes vitis</i> Nal), dürmece (<i>Sparganothis pilleriana</i>) ve haziran böceği (<i>Polyphylla fullo</i> L.)	4	10,00
Dürmece (<i>Sparganothis pilleriana</i>) ve haziran böceği (<i>Polyphylla fullo</i> L.)	12	30,00
Bağ uyuzu (<i>Eriophyes vitis</i> Nal) ve göz kurdu (<i>Theresimima ampelophaga</i>)	1	2,50
Salkım güvesi (<i>Lobesia botrana</i> Den.-Schiff.), dürmece (<i>Sparganothis pilleriana</i>) ve göz kurdu (<i>Theresimima ampelophaga</i>)	1	2,50
Bağ uyuzu (<i>Eriophyes vitis</i> Nal) ve haziran böceği (<i>Polyphylla fullo</i> L.)	1	2,50
Göz kurdu (<i>Theresimima ampelophaga</i>) ve dürmece (<i>Sparganothis pilleriana</i>) /	1	2,50
Zararlı olmayan	0	0
Toplam	40	100,00

Bağında düzenli ilaçlama yapan bağcılarının oranı %82.5 ve yapmayan bağcılarının oranı da %17.5'tir.

Tablo 15. Bağda görülen yabancı otlar ve görülme oranları

Bağlarda görülen yabancı otlar	Sayı	Oran (%)
Köy göçüren otu (<i>Cirsium arvense</i>)	3	7,50
Ayrık otu (<i>Agropyrum repens</i>)	23	57,50
Pıtrak (<i>Xanthium strumarium</i> L.)	6	15,00
Kanyaşı (<i>Phalaris sp.</i>)	0	0
Kanyaşı (<i>Phalaris sp.</i>) + Ayrık (<i>Agropyrum repens</i>) ve Pıtrak (<i>Xanthium strumarium</i> L.)	1	2,50
Ayrık (<i>Agropyrum repens</i>) ve Pıtrak (<i>Xanthium strumarium</i> L.)	6	15,00
Yabancı ot yok	1	2,50
Diğer	0	0
Toplam	40	100,00

Hasat edilen üzümün değerlendirme şekilleri Tablo 16 ve 17’ de verilmiştir. Üzümler şaraplık (%30) ve şaraplık+sofralık+diğer (%30) olarak aynı oranları almıştır. Diğer değerlendirme şekilleri arasında en çok tercih edilen ise pekmezdür.

Tablo 16. Değerlendirme şekli ve oranları

Değerlendirme şekli	Sayı	Oran (%)
Sofralık	2	5,00
Şaraplık	12	30,00
Diğer	0	0
Sofralık-Şaraplık	4	10,00
Sofralık-Diğer	3	7,50
Şaraplık-Diğer	7	17,50
Sofralık-Şaraplık-Diğer	12	30,00
Toplam	40	100,0

Tablo 17. Diğer (pekmez, bulama, hardaliye, sıra vb.) şekillerde değerlendirme ve oranları

Diğer değerlendirme şekli	Sayı	Oran (%)
Pekmez	20	55,55
Bulama	0	0
Hardaliye	2	5,55
Şıra	14	38,88
Toplam	36	100,00

Yeniköy bağcıları en çok Merlot çeşidini 153.5da alanda (%44.62), en az ise İzmir Çekirdeksizi’ ni 0.2da alanda (%0.05) yetiştirmektedir (Tablo 18).

Tablo 18. Üzüm çeşitleri, yetiştirme alanları ve oransal dağılımı

Üzüm çeşitleri ve yetiştirilme alanları	Çeşitlerin dağılımı	Dekar (da)	Arazi Oranı (%)
Merlot	14	153,5	44,62
Cabernet Sauvignon	22	124,1	36,07
Kalecik Karası	2	2	0,58
Syrah	1	5	1,45
Papazkarası	6	7,1	2,06
Alicante Bouschet	3	2	0,58
Misket	22	31	9,01
Yapıncak	4	1,8	0,52
Mandagözü	11	6	1,74
Pembe Çavuş	5	5	1,45
Pamik	3	1,2	0,34
Erenköy Beyazı	7	3,9	1,13
İzmir Çekirdeksizi	1	0,2	0,05
Şamgülü	1	1	0,29
Hafızali	1	0,2	0,05
Toplam	103	344	100,00

Tablo 19. Şaraplık ve sofralık üzüm dekara verimleri

Şaraplık üzüm (kg/da)	Sayı	Oran (%)	Sofralık (kg/da)	Sayı	Oran (%)
800kg.	1	2,85	1000kg.	1	4,76
700kg.	2	5,71	800kg.	1	4,76
650kg.	4	11,42	700kg.	1	4,76
600kg.	16	45,71	600kg.	4	19,04
550kg.	2	5,71	500kg.	7	33,33
500kg.	4	11,42	400kg.	5	23,80
450kg.	1	2,85	350kg.	1	4,76
400kg.	3	8,57	200kg.	1	4,76
300kg.	2	5,71			
Toplam	35	100,00	Toplam	21	100,00

Şaraplık üzüm çeşitleri yetiştirilen bağlardan alınan ortalama verim 600kg/da olurken, sofralık üzüm çeşitleri yetiştirilen bağlarda ortalama 500kg/da verim alındığı belirlenmiştir (Tablo 19).

Tartışma

Ankete katılan bağcıların bağ parsel büyüklüklerinin genellikle 10 dekardan küçük olduğu saptanmış olup, ülkemizin bağ alanlarının entansif bağcılık yapmak için yeterince büyük (Bahar ve ark., 2006); ekonomik düzeyde ürün ve gelir elde edilen bağlar olmadığı (Çelik ve ark., 2005) görüşleriyle paraleldir.

Anket sonucunda, bağların oldukça genç ve tek parselden oluştuğu, ayrıca 6-10 yıl önce toplu bir şekilde bağ dikiminin gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bağ sahiplerinin hepsi bağlarını kendileri kurmuştur. Elde edilen bu sonuç, Türkiye bağcılığının son yıllardaki gelişiminde görülen başlıca sorunları araştıran Bahar ve ark. (2006)'nın belirttiği kalifiye eleman temininde zorluklar yaşandığı görüşünü doğrulamaktadır.

Yeniköy beldesinde bağcılar Merlot (%44.62) ve Cabernet Sauvignon (%36.07) çeşitlerini yoğun olarak yetiştirmekte ve bu çeşitlerden elde edilen kaliteli şaraplar piyasada yüksek fiyatlardan alıcı bulmaktadır (Çelik ve ark., 2005). Papazkarası çeşidi Trakya yöresinin kendi çeşidi olup, beldede yalnızca 7.1da alanda (%2.06) yetiştirildiğini, bunun da önemli bir yerli çeşidin kaybolmaya başladığına dikkat çektiğini göstermektedir (Yalçın, 2005).

Bağ kurmada filoksera nedeniyle tüm dünyada Aşılı-Köklü asma fidanı kullanımı yoğun olup (İşçi ve Altındişli, 2006), Yeniköy beldesinde yerli çelik ile bağ kuran bağcılar da bulunduğu (%22.50), bu şekilde bağların tesisi filoksera nedeniyle sakıncalı olduğu bilinmektedir (Çelik, 2007). Beldede bağ kurmak için Devlet destekli fidan da kullanılmış olduğundan, bu şekilde kurulan bağlarda denetlemenin gerekli olduğu, denetim eksikliği sorununun Bahar ve ark. (2006)'nın belirttiği gibi çözülmesinin zorunlu olduğu kanısına varılmıştır.

Aşı yapan bağcılar kullandıkları kalemlerin sertifikalı olmadığını belirtmişlerdir. Ülkemizde 2003 yılı rakamlarına göre %28.2 oranında sertifikalı asma fidanı üretilirken (Çelik ve ark., 2005), aşıda kullanılan kalemlerin sertifikasız olması doğaldır.

Bağcılar aşısını (%57.14) kendi yapmıştır. Bu durum da aşı yapacak aşı ustası, Ziraat Teknikeri, Ziraat Mühendisi gibi kalifiye eleman sıkıntısını göstermektedir. Bağların projelendirme ve bakımı süresince Ziraat Mühendisliği Yetki Tüzüğü (24/1/1992 tarih ve 21121 sayılı resmi gazete) 9.Maddesi uyarınca "... tarımsal kuruluşlarda bilgi ve beceri kazandırma ve yöntemlerinin belirlenmesi, modern bilgi ve tekniklerin çiftçilere ulaştırılması, ..." konularında yetersiz kaldığını göstermektedir (Anonim, 2009a).

Aşı yapan bağcılar verime yatmada 1 yıllık yitime neden olan (Bahar ve ark., 2006) yarma aşısı yöntemi kullanmayı sürdürmektedirler. Bölgede üretilen aşılı köklü asma fidanının gereksinimlerini karşılamakta yeterli olduğunu belirtmişlerdir, ancak bu durum ülke gerçekleri ile çelişmektedir (Çelik ve ark., 2005; Bahar ve ark., 2006).

Aşılı köklü asma fidanı fiyatlarının pahalı olduğu belirtilmiş ve bu ifade, Bahar ve ark. (2006)'nın belirttiği, fidan fiyatlarının talep artışıyla birlikte arttığını göstermesi bakımından dikkate değer bulunmuştur.

Bağlarda dikim mesafesinin 3m X 1-1,5m aralığında olduğu belirlenmiş, oldukça geniş verilen sıra arası mesafesinin (3m) bağcıların bahçe traktörüne sahip olmamalarından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Bağcılarının %82.5 oranla Kordon Royat Terbiye Şeklini kullanmakta oldukları belirlenmiş olup, yöre bağcılığında yeniliklerin takip edildiğini ve yeni bağların modern yöntemlerle tesis edildiği göstermektedir (Anonim, 2009b).

Bağ parselleri küçük ve aile işletmesi olarak faaliyetlerini sürdürdüğü ve bağlarındaki kültürel işlemleri kendilerinin yaptıkları sonucuna varılmıştır. Bağda; toprak işleme ve yabancı ot mücadelesi tamamen mekanizasyondan yararlanılarak yapılmaktadır. Modern bağcılıkta gübrelemenin makina ile toprağın 20-25cm derine banda verilmek yoluyla yapılmakta olduğu, fakat bunu uygulayabilen bağcı sayısının çok az olduğunu belirten Bahar ve ark. (2006)'nın tersine bir uygulama Yeniköy beldesinde yaygındır.

Belde bağcıları en çok Külleme ve Mildiyö hastalıklarını gördüklerini belirtmişlerdir. Bu veri Akdeniz bölgesinde örtüaltı bağcılığında en çok görülen hastalıkların Külleme (%68) ve Mildiyö (%56) olduğu ifadesiyle paraleldir (Özercan, 2004). Aynı ifade Dardeniz ve ark. (2001)'nin Çanakkale ilinde yapmış oldukları araştırma

bulgularıyla da paraleldir. Bağda en çok görülen zararlıların bağ uyuzu ve dürmece olduğu belirlenmiştir. Akdeniz yöresinde örtüaltı bağcılığını inceleyen Özercan (2004) bölgede en çok salkım güvesi ve kırmızı örümcek; Çanakkale ilinde yaptıkları araştırmada Dardeniz ve ark. (2001) salkım güvesi ve yaprak pirelerinin bağda en çok görülen zararlılar olduğunu belirtmişlerdir. Bu farklılığın araştırmanın yapıldığı yöre ile ilgili olduğu söylenebilir. Ayrıca bağlarda yabancı ot olarak en çok ayrik otu görülmektedir.

Şaraplık üzüm verimi ortalama 600kg/da olarak belirlenmiştir. Buradan görüldüğü üzere şaraplık üzüm yetiştiren üreticiler verimden çok kaliteye önem vermekte (Bahar ve ark., 2006) ve üreticilerde belirli bir bağcılık bilincinin geliştiği görülmektedir. Sofralık üzüm verimi ise ortalama 500kg/da olarak saptanmış olup, ülkemiz ortalamalarına göre düşük bir değerdir. Bunun bağlarda sulama yapılmamasından ve yörenin toprak özelliklerinden kaynaklandığı sonucuna varılabilmektedir.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2009a. Ziraat Mühendislerinin Görevi ve Yetkilerine İlişkin Tüzük. Resmi Gazete, (<http://rega.basbakanlik.gov.tr/#> internet sayfasından alınmıştır). Erişim tarihi: 12.01.2009.
- Anonim, 2009b. Bağcılık Yönetmeliği. 30.12.2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmi Gazete. (<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/27298.htm/> sayfasından alınmıştır), Erişim tarihi: 12.01.2009.
- Anonim, 2009c. Uzunköprü Belediyesi ve Tarım İlçe Müdürlüğü Kayıtları. Uzunköprü.
- Anonim 2009d. 2007 Yılı Çalışma Raporu. Edirne İl Tarım Müdürlüğü. (<http://www.edirne.tarim.gov.tr> sayfasından alınmıştır), Erişim tarihi: 12.01.2009.
- Anonim 2009e. Yeniköy. (<http://www.dorasarapcilik.com/dolmen/?k=20&mb=Yenik%C3%B6y%20Tarih%C3%A7esi> internet sayfasından alınmıştır), Erişim tarihi: 12.01.2009.
- Bahar, E., Korkutal, İ. ve D. Kök., 2006. Türkiye Bağcılığının Son Yıllardaki Gelişiminde Görülen Başlıca Sorunları ve Çözüm Önerileri. Trakya Üniv. J. Sci., 7 (1): 65-69.
- Çelik, H., Çelik, S., Kunter, B.M., Söylemezoğlu, G., Boz, Y., Özer, C. ve A. Atak, 2005. Bağcılıkta Gelişme ve Üretim Hedefleri, VI. Türkiye Ziraat Mühendisliği Teknik Kongresi, 3-7 Ocak 2005, Ankara.
- Çelik, S., 2007. Bağcılık (Ampeloloji) Cilt (G enişletilmiş 2. Baskı). N.K.Ü. Bahçe Bitkileri Bölümü Tekirdağ. 430s.
- Dardeniz, A., Kaynaş, K. ve F. Ateş., 2001. Çanakkale İli Bağcılığının Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Bahçe 30 (1-2): 25-35.
- İşçi, B. ve A. Altındişli., 2006. Bazı Üzüm Çeşitlerinin 41B ve 110R Amerikan Asma Anaçları ile Tutma Yüzdesi Üzerine Araştırmalar. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 43 (2): 13-25.
- Miran, B., 2002. Temel İstatistik. Ege Üniversitesi Basımevi. ISBN:975-93088-0-0. İzmir. 288s.
- Özen, T., Özışık, S., Gürnil, K. ve K. Usta., 1993. Değişik Amerikan Asma Anaçlarının Papazkarası Üzüm Çeşidinin Şıra Özellikleri ve Verimi Üzerine Etkilerinin Araştırılması. Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü, Sonuçlanan Projeler, Tekirdağ. Proje Sıra No: 31.
- Özercan, B., 2004. Akdeniz Bölgesi'nde Örtüaltı Bağcılığının Ekonomik Analizi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, 89s.
- Yalçın, M., 2005. Üzümlerimiz Elden Gidiyor!. Şişedeki Balık, Milliyet Gazetesi (05.09.2005).